

Συγγραφέας: Δαλπαναγιώτη Θωμά

ΕΠΙΠΕΔΟ Γ2

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Βρήκατε στο διαδίκτυο ένα άρθρο για τις δασικές πυρκαγιές. Μερικές φράσεις, όμως, δεν φαίνονται καλά. Στον πίνακα που ακολουθεί υπάρχουν οι φράσεις που ταιριάζουν στα κενά σημεία του κειμένου. Διαβάζετε προσεκτικά το κείμενο και συμπληρώνετε δίπλα σε κάθε φράση του πίνακα τον αριθμό του κενού στο οποίο αυτή ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα. Υπάρχουν πέντε (5) φράσεις που δεν ταιριάζουν σε κανένα κενό.

Καταστολή δασικών πυρκαγιών

Η καταστολή των δασικών πυρκαγιών είναι ένα έργο δύσκολο και επίπονο, που συχνά εμπεριέχει κινδύνους. Απαιτεί γνώσεις, αφοσίωση, πειθαρχία, θάρρος και καλή φυσική κατάσταση από _____0_____.

Οι εμπλεκόμενοι είναι αρχικά όσοι έχουν τη δασοπυρόσβεση ως κύριο επαγγελματικό τους καθήκον. Σήμερα, στην Ελλάδα αυτοί είναι οι αξιωματικοί και οι πυροσβέστες του Πυροσβεστικού Σώματος. Όμως, αυτό δεν αποκλείει, ανάλογα με την περίπτωση, την εμπλοκή πολλών άλλων στη δασοπυρόσβεση. Αυτοί μπορεί να είναι στελέχη της Δασικής Υπηρεσίας, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Ενόπλων Δυνάμεων, _____1_____, αλλά και απλοί πολίτες.

Μια πυρκαγιά ξεκινά πάντοτε έχοντας μικρές διαστάσεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η αρχή της οφείλεται σε κάποια ανθρώπινη δραστηριότητα και συνδυάζεται με κάποιο ατύχημα ή αμέλεια. Συχνά, είτε ο υπαίτιος είτε κάποιοι άλλοι βρίσκονται εκεί και βλέπουν τις πρώτες φλόγες. Η άμεση αντίδρασή τους απέναντι στη φωτιά με _____2_____ (νερό, χώμα, υποδήματα, κλαδιά) συνήθως επιτυγχάνει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Χιλιάδες μικρές φωτιές, αν τις προλάβουμε στο ξεκίνημά τους, δεν γίνονται ποτέ πυρκαγιές και δεν καταγράφονται ως τέτοιες. Η έγκαιρη επέμβαση είναι η πιο αποτελεσματική και γι' αυτό _____3_____ των πολιτών είναι ιδιαίτερα σημαντική και πρέπει να επιδιώκεται από όλους.

Το να ξεφύγει μια πυρκαγιά από την αρχική προσβολή είναι πάντα πιθανό. Γι' αυτό, ανεξάρτητα από το _____4_____, με τον εντοπισμό μιας εστίας πυρκαγιάς πρέπει να ενημερώνουμε αμέσως την Πυροσβεστική Υπηρεσία στον τηλεφωνικό αριθμό 199. Όταν μια πυρκαγιά _____5_____ όσο είναι μικρή και περιορισμένης έκτασης, η προσπάθεια δασοπυρόσβεσης που απαιτείται γίνεται πολύ μεγαλύτερη και πιθανώς ξεφεύγει από τις δυνατότητες του απλού και χωρίς ειδικό εξοπλισμό πολίτη.

Ωστόσο, ακόμη και τότε ο πολίτης, είτε είναι οργανωμένος εθελοντής είτε όχι, μπορεί να συμβάλει με πολλούς τρόπους στην καταστολή της φωτιάς. Εφόσον δεν έχει ιδιαίτερη εκπαίδευση ή μεγάλη εμπειρία, ώστε να μπορεί να αναγνωρίζει τους κινδύνους, πρέπει να είναι _____6_____ στις ενέργειές του και να φροντίζει να είναι κοντά σε άλλους εμπειροτέρους, όπως οι πυροσβέστες. Αν σπεύσει να βοηθήσει ξεκινώντας από το σπίτι του, πρέπει να ντυθεί κατάλληλα και να πάρει μαζί του κάποιο κατάλληλο εργαλείο (όπως φτυάρι, τσάπα, ψεκαστήρα νερού κ.ά.). Επίσης, οφείλει να μη δημιουργεί δυσκολίες και προβλήματα στις δασοπυροσβεστικές δυνάμεις, όπως, για παράδειγμα, στάθμευση οχήματος σε θέση που _____7_____ την πρόσβαση των πυροσβεστικών δυνάμεων.

Η κατανόηση του _____8_____ αποτελεί προϋπόθεση για την ασφαλή και αποτελεσματική αντιμετώπισή της. Με τον όρο «συμπεριφορά δασικής πυρκαγιάς» εννοούμε τον τρόπο με τον οποίο η δασική καύσιμη ύλη αναφλέγεται, τα χαρακτηριστικά εξάπλωσης της φωτιάς και τα φαινόμενα που συνδέονται με αυτήν την εξάπλωση. Η συμπεριφορά αυτή διαφέρει πολύ από πυρκαγιά σε πυρκαγιά, γιατί εξαρτάται από πολλούς παράγοντες (π.χ. υγρασία της καύσιμης ύλης, καιρός, γεωμορφολογικές συνθήκες) που _____9_____ με περίπλοκους τρόπους.

Όσες προφυλάξεις και εάν λάβουν οι εμπλεκόμενοι στη δασοπυρόσβεση, η πολυπλοκότητα των συνθηκών που επηρεάζουν τη συμπεριφορά της φωτιάς, τυχόν λάθη αλλά και ατυχίες (όπως μηχανικές βλάβες) δεν επιτρέπουν τον αποκλεισμό της πιθανότητας να κινδυνεύσει η ζωή τους. Ο βασικότερος από όλους τους κανόνες του δασοπυροσβέστη είναι: «Να πολεμάς τη φωτιά δυναμικά, αλλά να φροντίζεις πρώτα για την ασφάλειά σου». Η σωτηρία κάποιου υλικού αγαθού δεν επιτρέπει ποτέ _____10_____ μια ανθρώπινη ζωή.

Πηγή: http://www.wwf.gr/images/pdfs/WWF_Odigos_Dasoprostasia_Dasopirosvesi_2009.pdf (σ. 50-51, 58, 109, Διασκευή)

όλους τους εμπλεκόμενους	0 (παράδειγμα)	να εμποδίζει	
μεγαλύτερο ποσοστό των πυρκαγιών		να τεθεί σε άμεσο κίνδυνο	
μέτρα αποκατάστασης του οικοσυστήματος		μέλη εθελοντικών ομάδων δασοπυρόσβεσης	
ό,τι πρόχειρο βρεθεί		πολιτική πρωτοβουλία	
πώς συμπεριφέρεται μια πυρκαγιά		η άμεση κινητοποίηση	
αν κάνουμε προσπάθεια κατάσβεσης		αντιδρούν έντονα	
ιδιαίτερα επιφυλακτικός		αλληλεπιδρούν μεταξύ τους	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

σε επιφυλακή	
--------------	--

δεν την προλάβουμε	
--------------------	--

Λύση

όλους τους εμπλεκόμενους	0 (παράδειγμα)
μεγαλύτερο ποσοστό των πυρκαγιών	
μέτρα αποκατάστασης του οικοσυστήματος	
ό,τι πρόχειρο βρεθεί	2
πώς συμπεριφέρεται μια πυρκαγιά	8
αν κάνουμε προσπάθεια κατάσβεσης	4
ιδιαίτερα επιφυλακτικός	6
σε επιφυλακή	

να εμποδίζει	7
να τεθεί σε άμεσο κίνδυνο	10
μέλη εθελοντικών ομάδων δασοπυρόσβεσης	1
πολιτική πρωτοβουλία	
η άμεση κινητοποίηση	3
αντιδρούν έντονα	
αλληλεπιδρούν μεταξύ τους	9
δεν την προλάβουμε	5

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Θα ακούσετε δύο (2) φορές την κυρία Αναγνώστου, υπεύθυνη δασικών προγραμμάτων του WWF Ελλάς, να μιλά για την κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα. Αυτά που ακούτε σας ενδιαφέρουν και κρατάτε σύντομες σημειώσεις (2-5 λέξεις), όπως στο παράδειγμα.

0. Ο χάρτης της Ελλάδας προβλέπεται να αλλάξει δραματικά εντός του 21ου αιώνα.
1. Το Οικοσκόπιο του WWF Ελλάς είναι ένας _____
_____.
2. Οι ημέρες καύσωνα αναμένεται _____ μέχρι το 2010.
3. Τα δάση αναμένεται να αντιμετωπίζουν άμεση απειλή πυρκαγιάς για _____ σε σχέση με σήμερα.
4. Σύμφωνα με τις προβλέψεις, οι πυρκαγιές θα γίνονται ολοένα και _____.
5. Η βόρεια Μεσόγειος απειλείται όχι μόνο από τις κλιματολογικές συνθήκες αλλά και από _____.
6. Οι πολίτες πρέπει να εστιάζουν την προσοχή τους όχι μόνο στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής αλλά και στη(ν) _____.
7. Με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, πρέπει να κάνουμε τα δάση _____.
8. Χρησιμοποιώντας το Οικοσκόπιο, οι πολίτες μπορούν να δουν πώς οι δείκτες κλιματικής αλλαγής _____.
9. Για τον εμπλουτισμό της εφαρμογής του Οικοσκοπίου, απαραίτητη είναι _____.

10. Το Οικοσκόπιο βοηθάει τα παιδιά να γνωρίσουν λίμνες και δάση της Ελλάδας, καθώς και _____.

Λύση

1. διαδικτυακός χάρτης περιβαλλοντικής πληροφορίας
2. να πενταπλασιαστούν
3. 30 (τριάντα) επιπλέον μέρες
4. πιο συχνές/πιο σφοδρές/πιο έντονες
5. ανθρωπογενείς παράγοντες
6. προληπτική δασοπροστασία
7. πιο ανθεκτικά σε πυρκαγιές
8. διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή
9. η οικονομική ενίσχυση/η εξεύρεση οικονομικών πόρων
10. απειλούμενα είδη

Κατανόηση Προφορικού Λόγου – Κείμενο CD

Δραματικά αναμένεται να αλλάξει ο χάρτης της χώρας μέχρι το τέλος του αιώνα που διανύουμε, λόγω της κλιματικής αλλαγής. Νέα δεδομένα μπορούν να πείσουν και τους πλέον δύσπιστους ότι, ακόμη κι αν απεμπλακούμε από τη σύγχρονη κρίση που έχει αλλάξει τον οικονομικό και κοινωνικό χάρτη της χώρας, μια άλλη κρίση, βαθύτερη και μόνιμη, απειλεί να αλλάξει στην κυριολεξία τον ελληνικό χάρτη και την ποιότητα ζωής μας.

Οι δυσοίωνες προβλέψεις παρουσιάζονται στο Οικοσκόπιο του WWF Ελλάς, που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Μέλλον των Δασών». Πρόκειται για τον πληρέστερο διαδικτυακό χάρτη περιβαλλοντικής πληροφορίας για την Ελλάδα. Στόχος του είναι να προσφέρει σε κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη ή φορέα άμεση, έγκυρη και κατανοητή πληροφορία για το περιβάλλον της χώρας μας. Μέσα από ενδεικτικούς χάρτες και σχεδιαγράμματα, ο χρήστης του Οικοσκοπίου μπορεί να διαπιστώσει πώς θα μεταβληθούν στο άμεσο μέλλον οι παράμετροι που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και τις δασικές πυρκαγιές. Ταυτόχρονα, εστιάζοντας σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας, η κατάσταση παρουσιάζεται ακόμη πιο εφιαλτική. Ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ευρήματα είναι τα εξής:

- Αύξηση κατά 50% των θερμών ημερών για την περίοδο 2021-2050 και 100% μεταξύ 2071-2100.
- Οι ημέρες καύσωνα προβλέπεται να διπλασιαστούν την περίοδο 2021-2050 και να πενταπλασιαστούν την περίοδο 2071-2100.

- Προβλέπονται 30 επιπλέον ημέρες αυξημένου κινδύνου πυρκαγιάς ανά έτος, οι οποίες θα παρουσιαστούν κυρίως στις ανατολικές περιοχές της χώρας, από τη Θράκη μέχρι και την Κρήτη.
- Η αύξηση της θερμοκρασίας φαίνεται να συνοδεύεται από αύξηση των ξηρών ημερών. Οι περιοχές που θα επηρεαστούν περισσότερο είναι η Ανατολική Στερεά, η Εύβοια, η Θεσσαλία, καθώς και τα νησιά του Αιγαίου και η Κρήτη.

Η αύξηση της συχνότητας, της σφοδρότητας και της έκτασης των πυρκαγιών ευνοείται από τις κλιματολογικές συνθήκες. Σε αυτές πρέπει να προσθέσουμε και τις ανθρωπογενείς απειλές, που παρατηρούνται κατά κόρον στη βόρεια Μεσόγειο, όπως οι αλλαγές χρήσεων γης, ο κατακερματισμός των δασικών εκτάσεων και η υπερεκμετάλλευση των πόρων. Έτσι, δημιουργείται ένα «εμπρηστικό μείγμα» για τις αντοχές προσαρμογής των οικοσυστημάτων, έναντι του οποίου όλες οι μεσογειακές χώρες οφείλουν να αμυνθούν με τις κατάλληλες πολιτικές.

Οι δυσοίωνες προβλέψεις επιβάλλουν την ενεργό μέριμνα της Πολιτείας, η οποία οφείλει να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής με καλύτερα συντονισμένες και πιο αποτελεσματικές παρεμβάσεις. Το πρώτο βήμα είναι η ανάπτυξη των αναγκαίων στρατηγικών προσαρμογής των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή. Πρώτα από όλα, πρέπει να δημιουργηθούν ισχυρά εργαλεία ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των πολιτών τόσο ως προς τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο φυσικό περιβάλλον όσο και ως προς την προληπτική δασοπροστασία. Επίσης, απαραίτητη είναι η οργάνωση και λειτουργία ενός συστήματος απογραφής και παρακολούθησης των δασών. Αυτό το σύστημα θα περιλαμβάνει την κατάρτιση και κύρωση των δασικών χαρτών, καθώς και την απογραφή και παρακολούθηση των αποθεμάτων άνθρακα, της υγείας των οικοσυστημάτων, της κατάστασης διατήρησής τους και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Οι δασοκομικές πρακτικές θα πρέπει να εστιάζουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την κατάλληλη διαμόρφωση τοπίων και τη σύνθεση ειδών, ώστε τα δάση να είναι πιο ανθεκτικά σε πυρκαγιές. Τέλος, το WWF προτείνει την άμεση θωράκιση των πολυτιμότερων δασικών οικοσυστημάτων της χώρας, με την εφαρμογή μέτρων διαχείρισης και πρόληψης στα δάση και την ουσιαστική ενίσχυση των αρμόδιων φορέων.

Η διαδικτυακή εφαρμογή του Οικοσκοπίου επιτρέπει στον ενεργό πολίτη αλλά και στους αρμόδιους φορείς της Πολιτείας να επικεντρωθούν στις περιοχές ενδιαφέροντός τους και να δουν με λεπτομέρεια τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον τόπο επιλογής τους. Είναι η πρώτη φορά που αυτό παρουσιάζεται στον ελλαδικό χώρο, και αναμένουμε να το εμπλουτίσουμε και με άλλες παραμέτρους-ενδείξεις κλιματικών αλλαγών, που όντως είναι δυσοίωνες αλλά και πολύ διαφορετικές από περιοχή σε περιοχή.

Όπως καταλαβαίνετε, το Οικοσκόπιο δεν είναι μια βιβλιοθήκη δεδομένων, αλλά μια δυναμική εφαρμογή που εμπλουτίζεται σε σταθερή βάση με νέα στοιχεία και εργαλεία. Αυτό που αναζητούμε είναι οι απαραίτητοι οικονομικοί πόροι, για να συνεχίσουμε την υλοποίηση. Ιδέες για τον εμπλουτισμό της εφαρμογής υπάρχουν, αλλά και πολύ υλικό από τα επίσημα δεδομένα που θα μπορούσε να συνδυαστεί και να αξιοποιηθεί. Για παράδειγμα, είμαστε ιδιαίτερα περήφανοι για το Οικοσκόπιο για παιδιά. Πρόκειται για μια διαδικτυακή εφαρμογή που βοηθάει τους μικρούς μας φίλους να κατανοήσουν τη σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος. Επιτρέπει στα παιδιά να εξοικειωθούν με την έννοια του χώρου, να διατρέξουν τον ελληνικό χάρτη αναγνωρίζοντας λίμνες και δάση, να οξύνουν την παρατηρητικότητα τους, και

παίζοντας να γνωρίσουν τα είδη που απειλούνται περισσότερο με εξαφάνιση. Έτσι, οι πολίτες του αύριο αποκτούν τις γνώσεις που χρειάζονται, ώστε να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη αλλαγής της στάσης τους και της καθημερινής συμπεριφοράς τους.

Πηγές: http://www.wwf.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=971:-21-&catid=70:2008-09-16-12-10-46&Itemid=90 &
http://www.wwf.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=875:-3-&catid=70:2008-09-16-12-10-46&Itemid=90 (Διασκευή)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (1)

Αντιστοιχίσετε τις λέξεις του παρακάτω πίνακα, έτσι ώστε να δημιουργήσετε συμφράσεις που αναφέρονται σε περιβαλλοντικά προβλήματα. «**Συμφράσεις**» λέγονται δύο ή περισσότερες λέξεις που τις συναντάμε συχνά **μαζί**.

0. παγκόσμια	→	α) θέρμανση
1. εκπομπές		β) και φυτικό βασίλειο
2. αντιρρυπαντικές		γ) πρόβλημα
3. ανύψωση		δ) αντιμετώπιση του προβλήματος
4. ζώνες		ε) ζώνη
5. ζωικό		στ) τεχνολογίες
6. εύκρατη		ζ) πηγές ενέργειας
7. καταποντισμός		η) αερίων διοξειδίου του άνθρακα
8. ανανεώσιμες		θ) της στάθμης των θαλασσών
9. περιβαλλοντικό		ι) παράκτιων περιοχών
10. ριζική		κ) βροχόπτωσης

Λύση

1η, 2στ, 3θ, 4κ, 5β, 6ε, 7ι, 8ζ, 9γ, 10δ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Συμπληρώστε τα κενά του παρακάτω κειμένου με μία από τις παραπάνω συμφράσεις στον κατάλληλο τύπο, όπως στο παράδειγμα.

Φαινόμενο θερμοκηπίου

Τα τελευταία χρόνια, ο όρος «φαινόμενο του θερμοκηπίου» συνδέεται με την **0. παγκόσμια θέρμανση**. Η ενίσχυση του φαινομένου από ανθρωπογενείς δραστηριότητες αποτελεί το σημαντικότερο 1. Η παγκόσμια θερμοκρασία ενδέχεται να αυξηθεί έως και 4 βαθμούς Κελσίου έως τα μέσα της δεκαετίας του 2050, εάν συνεχισθούν οι σημερινές 2. Το φαινόμενο αυτό, της αύξησης της συνολικής θερμοκρασίας του πλανήτη, μπορεί να έχει ανυπολόγιστες συνέπειες για τους ζωντανούς οργανισμούς.

Η ανάπτυξη του φαινομένου είναι ανάλογη της βιομηχανικής ανάπτυξης και της αύξησης του βιοτικού επιπέδου, και για τον λόγο αυτό είναι συνεχής τις τελευταίες δεκαετίες. Με τα σημερινά δεδομένα, η ανάσχεση του φαινομένου μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη χρήση 3. (π.χ. φίλτρα, καλύτερης ποιότητας κινητήρες) και την ανάπτυξη των 4.

Ως προς τις συνέπειες, η πιο συζητημένη επίπτωση του φαινομένου είναι η 5. λόγω τήξεως των πάγων των πόλων – μερικά μοντέλα την εκτιμούν στα 65 εκατοστά μέχρι το τέλος του αιώνα. Αυτή η αλλαγή αναμένεται να οδηγήσει στον 6. συμπαρασύροντας και ολόκληρες πόλεις. Παράλληλα, προβλέπεται η ερημοποίηση εκτεταμένων περιοχών της 7. και η μετακίνηση των 8. από τον ισημερινό προς τον βορρά. Η ερημοποίηση, όπως και η λέξη δηλώνει, θα καταστήσει το έδαφος ακατοίκητο, αφού η λειψυδρία θα είναι φοβερή. Πέραν αυτών, όμως, οι επιπτώσεις της παγκόσμιας θέρμανσης ενδεχομένως θα είναι απρόβλεπτες τόσο στο κλίμα όσο και στην ανακατανομή της ποιότητας των εδαφών. Άγνωστος, επίσης, είναι και ο τρόπος και ο βαθμός προσαρμογής του 9. στις νέες συνθήκες. Όλα αυτά θα οδηγήσουν σε αλυσιδωτά προβλήματα που θα αφορούν όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, αφού όλα είναι συνυφασμένα με το περιβάλλον, το οποίο θα αλλάξει δραστικά.

Παρότι έχει γίνει αντιληπτός ο κίνδυνος και πολλά κράτη και διάφοροι φορείς έχουν ευαισθητοποιηθεί, δεν φαίνεται να υπάρχει κάποια 10.

Πηγή: http://dspace.lib.ntua.gr/bitstream/123456789/3568/3/koutelidakisk_armycamp.pdf
(σ. 15-21, Διασκευή)

Λύση

1. περιβαλλοντικό πρόβλημα
2. εκπομπές αερίων διοξειδίου του άνθρακα
3. αντιρρυσπαντικών τεχνολογιών
4. ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
5. ανύψωση της στάθμης των θαλασσών
6. καταποντισμό παράκτιων περιοχών
7. εύκρατης ζώνης
8. ζωνών βροχόπτωσης

9. ζωικού και φυτικού βασιλείου
10. ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (1)

Συμπληρώστε τα κενά του παρακάτω κειμένου σχηματίζοντας ουσιαστικά από τα ρήματα του πίνακα, όπως στο παράδειγμα. Τα ουσιαστικά θα δηλώνουν ενέργεια ή το αποτέλεσμα της. Μπορείτε να δουλέψετε σε ζευγάρια και να βρείτε τα **παράγωγα** ουσιαστικά με τη βοήθεια του *Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής*: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html.

δημιουργώ	βελτιώνω	καταστρέφω	συνιστώ
εμφανίζω	διαχειρίζομαι	παράγω	λαμβάνω
μειώνω	αξιοποιώ	αναπτύσσω	

Ιστορικά παραδείγματα αλλαγών χρήσεως γης

Δεν είναι γνωστό σε πολλούς ότι οι Ευρωπαίοι έζησαν μέσα σε πυκνά δάση έως το 1250 μ.Χ. Στη συνέχεια, και έως το 1500, άρχισαν να καταστρέφουν μαζικά τα δάση, κατασκευάζοντας μεγάλους στόλους, αλλά και εξασφαλίζοντας γη για γεωργική **0. παραγωγή**. Η φωτιά χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό σε αυτή τη διαδικασία. Περί το 1500 η **1.** των δασών ήταν τόσο μεγάλη, ώστε εμφανίστηκε σοβαρή έλλειψη ξύλου για θέρμανση και μαγείρεμα, ενώ παράλληλα υπήρξε πρόβλημα τροφής, εξαιτίας της κατακόρυφης **2.** του αριθμού των άγριων ζώων που εξασφάλιζαν το κρέας στη διατροφή τους. Αυτό σταδιακά δημιούργησε την ιδέα της ανάγκης για **3.** και προστασία των δασών και τελικά οδήγησε στην **4.** της δασοπονίας.

Αντίστοιχα, στις ΗΠΑ η περίοδος της μεγάλης αποδάσωσης ήταν μεταξύ του 1850 και του 1920. Τα καταστροφικά αποτελέσματα άρχισαν να γίνονται ορατά στις αρχές του 20ού αιώνα και οδήγησαν στη **5.** της Δασικής Υπηρεσίας των ΗΠΑ το 1905. Η αποδάσωση και η έντονη αγροτική **6.** των εδαφών, σε συνδυασμό με ένα κύμα ξηρασίας, είχαν αποτέλεσμα την **7.** τρομακτικών αμμοθυελλών στις αρχές της δεκαετίας του 1930. Εκατομμύρια κόσμος εγκατέλειψε τις πολιτείες που χτυπήθηκαν. Αυτό οδήγησε στην άμεση **8.** μέτρων που περιλάμβαναν τη **9.** των αγροτικών πρακτικών αλλά και τη **10.** ειδικού σώματος πολιτών, που από το 1932 έως το 1942 φύτεψε περίπου τρία δισεκατομμύρια δένδρα.

Πηγή: http://www.wwf.gr/images/pdfs/WWF_Odigos_Dasoprostasia_Dasopirosvesi_2009.pdf (σ.19, Διασκευή)

Λύση

0. παράγω → παραγωγή, 1. καταστρέφω → καταστροφή, 2. μειώνω → μείωση, 3. διαχειρίζομαι → διαχείριση, 4. αναπτύσσω → ανάπτυξη, 5. δημιουργώ → δημιουργία, 6. αξιοποιώ → αξιοποίηση, 7. εμφανίζω → εμφάνιση, 8. λαμβάνω → λήψη, 9. βελτιώνω → βελτίωση, 10. συνιστώ → σύσταση

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (2)

Συμπληρώστε τα κενά κελιά του παρακάτω πίνακα με προτάσεις, χρησιμοποιώντας – τη λέξη που βρίσκεται στα αντίστοιχα συμπληρωμένα κελιά του συμμαθητή/της συμμαθήτριάς σας κυριολεκτικά (για τον πίνακα Α) ή μεταφορικά (για τον πίνακα Β). Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα με τη βοήθεια του *Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής*:

http://www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html.

Πίνακας Μαθητή/Μαθήτριάς Α: *Κυριολεξία*

	A	B
1	Φέτος θα καλλιεργήσω πατάτες και καλαμπόκι.	
2		Την άνοιξη ανθίζουν τα περισσότερα φυτά.
3	Ο φράχτης ήταν κατασκευασμένος από κορμούς δέντρων.	

Πίνακας Μαθητή/Μαθήτριάς Β: *Μεταφορά*

	A	B
1		Θύελλα αντιδράσεων προκάλεσε το νέο του βιβλίο.
2	Πρέπει να βρούμε τη ρίζα του κακού κι εκεί να το χτυπήσουμε.	
3		Οι λύσεις στα προβλήματα βρίσκονται με γόνιμο διάλογο.

Για παράδειγμα, ο διάλογος ανάμεσα στους δύο μαθητές/μαθήτριες θα είναι:

Μαθητής/Μαθήτρια Β: «Πες μου τι έχεις στο κελί Α1».

Μαθητής/Μαθήτρια Α: «Φέτος θα **καλλιεργήσω** πατάτες και καλαμπόκι».

Μαθητής/Μαθήτρια Β: Μεταφορικά μπορούμε να πούμε: «Οι αρχαίοι Έλληνες **καλλιέργησαν** τις τέχνες και τα γράμματα».

Συνεπώς, ο μαθητής/η μαθήτρια Β γράφει ένα παράδειγμα μεταφορικής χρήσης της λέξης **καλλιεργώ** στο κελί Α1. Συνεχίζει ο μαθητής/η μαθήτρια Β με ανάλογο τρόπο και μετά εναλλάξ μέχρι να συμπληρωθούν τα κελιά.

Μαθητής/Μαθήτρια Α: «Πες μου τι έχεις στο κελί Β1».

Μαθητής/Μαθήτρια Β: «**Θύελλα** αντιδράσεων προκάλεσε το νέο του βιβλίο».

Μαθητής/Μαθήτρια Α: Κυριολεκτικά μπορούμε να πούμε: «Σημαντικές ζημιές έχουν καταγραφεί στις περιοχές που έπληξε η **θύελλα**».

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (1)

Συμπληρώστε τα κενά του κειμένου με την κατάλληλη **πρόθεση**. Μαζί με την πρόθεση συμπληρώστε και το άρθρο, όπου αυτό είναι απαραίτητο, όπως στο παράδειγμα.

Ουραγός η Ελλάδα στις πολιτικές προστασίας του κλίματος και βιώσιμης ανάπτυξης

Από το κακό 0. στο χειρότερο βαδίζει η Ελλάδα, αναφορικά 1. _____ τις πολιτικές που προστατεύουν το κλίμα του πλανήτη και θέτουν την οικονομία 2. _____ τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης. Η χώρα φέτος βρίσκεται πλέον στην 48η θέση (3. _____ συνόλου 61) και προτελευταία ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης, ως αποτέλεσμα των πρόσφατων καταστροφικών επιλογών 4. _____ ενεργειακό τομέα.

Υπενθυμίζεται ότι πρόσφατα η κυβέρνηση πάγωσε την ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών και επέβαλε αναδρομική φορολόγηση 5. _____ όλες τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Παράλληλα, συστηματικά αγνοεί τις πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας και αναλώνεται 6. _____ προώθηση των ορυκτών καυσίμων. Αποτέλεσμα; Η χειρότερη θέση που έχει πάρει ποτέ η Ελλάδα 7. _____ συγκεκριμένο δείκτη.

Δυστυχώς, η σημερινή πολιτική ηγεσία δεν έχει αντιληφθεί το τεράστιο περιβαλλοντικό και οικονομικό κόστος της κλιματικής αλλαγής, ιδιαίτερα σε μια χώρα εκτεθειμένη 8. _____ επιπτώσεις της, όπως η Ελλάδα. Την ίδια στιγμή, αδιαφορεί 9. _____ τις ωφέλειες που θα προκύψουν 10. _____ τη λήψη μέτρων μείωσης των εκπομπών και προσαρμογής 11. _____ κλιματική αλλαγή. Η αδιαφορία αυτή επιβεβαιώνεται και 12. _____ την ουσιαστική απουσία της χώρας 13. _____ την παγκόσμια διάσκεψη 14. _____ το κλίμα στην Ντόχα.

Αν η κυβέρνηση συνεχίσει να σκέφτεται 15. _____ νοοτροπίες περασμένων δεκαετιών, η σημερινή κρίση θα είναι απλώς μία πρόγευση 16. _____ αυτό που μας περιμένει 17. _____ γωνία.

Πηγή: http://www.wwf.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=968:2012-12-04-12-29-54&catid=70:2008-09-16-12-10-46&Itemid=90 (Διασκευή)

Λύση

1. με, 2. σε, 3. επί, 4. στον, 5. σε, 6. στην, 7. στον, 8. στις, 9. για, 10. από, 11. στην, 12. από, 13. από, 14. για, 15. με, 16. για, 17. στη

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Συμπληρώστε τα κενά του παρακάτω κειμένου με το κατάλληλο ρήμα από τον πίνακα (στον κατάλληλο τύπο παθητικής φωνής), όπως στο παράδειγμα.

αποκαλώ	προστατεύω	ενισχύω	δίνω	ανοίγω	υλοτομώ
συρρικνώνω	αποψιλώνω	εξάγω	πουλάω	διασώζω	

Ας δώσουμε μέλλον στον «άνθρωπο του δάσους»!

Ένα ακόμη απειλούμενο ζώο στον πλανήτη μας είναι ο ουρακοτάγκος, ο «άνθρωπος του δάσους» όπως **0. αποκαλείται** στα Ινδονησιακά.

Σπίτι του είναι τα τροπικά δάση του Βόρνεο και της Σουμάτρα, όπου αντιμετωπίζει και τις μεγαλύτερες απειλές. Ο βιότοπός του σήμερα 1. _____ με τέτοιο ρυθμό, που, αν δεν αλλάξει κάτι, ως το 2030 θα έχει απομείνει μόλις το 1% της αρχικής. Τα δάση του Βόρνεο 2. _____, για να γίνουν φυτείες φοινικέλαιου. Υπολογίζεται πως το 73% της ξυλείας που 3. _____ από την Ινδονησία 4. _____ παράνομα.

Οι δρόμοι που 5. _____ στη ζούγκλα φέρνουν τους λαθροκυνηγούς σε απόσταση αναπνοής από τον ουρακοτάγκο. Ως εξωτικό κατοικίδιο, ένα μωρό 6. _____ για 1.000 δολάρια. Κυκλώματα τα αιχμαλωτίζουν, αφού σκοτώσουν τις μητέρες τους, για να τα πουλήσουν στις αναπτυσσόμενες αγορές της Ασίας.

Το WWF καταβάλλει προσπάθειες, για να 7. _____ οι περιπολίες ενάντια στο παράνομο κυνήγι και να 8. _____ η απαραίτητη περίθαλψη στα μωρά που 9. _____ από τα χέρια λαθροκυνηγών. Επιτακτική ανάγκη είναι να 10. _____ η «καρδιά του Βόρνεο», ο άβατος πυρήνας του τροπικού δάσους.

Πηγή: http://www.wwf.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1031:-l-r&catid=191:2011-10-11-11-32-25&Itemid=201 (Διασκευή)

Λύση

1. συρρικνώνεται, 2. αποψιλώνονται, 3. εξάγεται, 4. έχει υλοτομηθεί, 5. ανοίγονται, 6. πωλείται, 7. ενισχυθούν, 8. δοθεί, 9. διασώζονται, 10. προστατευτεί

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (1)

Μαζί με ένα συμμαθητή/μια συμμαθήτριά σας αντιστοιχίστε τα παρακάτω περιβαλλοντικά προβλήματα με τις συνέπειές τους και εκφράστε τη σχέση αιτίας-αποτελέσματος με διάφορους τρόπους μέσα σε προτάσεις, όπως στο παράδειγμα.

Πρόβλημα

0. ξηρασία
1. αποψίλωση των δασών
2. καυσαέρια
3. τρύπα του όζοντος
4. όξινη βροχή
5. εξάντληση των υδάτινων πόρων

Συνέπεια

- α) ελλείψεις σε βασικά είδη διατροφής
- β) έλλειψη πόσιμου νερού
- γ) βλαβερές συνέπειες του ήλιου
- δ) αναπνευστικά προβλήματα
- ε) καταστροφικές πλημμύρες
- στ) καταστροφή μνημείων

Παράδειγμα: 0.α

- **Εξαιτίας** της ξηρασίας, πολλές χώρες αντιμετωπίζουν σοβαρές ελλείψεις σε βασικά είδη διατροφής.
- Πολλές χώρες βρίσκονται στα πρόθυρα διατροφικής κρίσης **λόγω** της ξηρασίας.
- Ελλείψεις σε βασικά είδη διατροφής παρατηρούνται σε ολόένα και περισσότερες χώρες, **επειδή/διότι** πλήττονται από την ξηρασία.
- Ολόένα και περισσότερες χώρες πλήττονται από την ξηρασία. **Γι' αυτόν τον λόγο/Κατά συνέπεια**, αντιμετωπίζουν προβλήματα υποσιτισμού και λιμού.

Λύση

1.ε, 2.δ, 3.γ, 4.στ, 5.β

Παραδείγματα συνδετικών λέξεων που δηλώνουν αιτία-αποτέλεσμα:

προθέσεις + γενική: εξαιτίας, λόγω

δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις: διότι, επειδή, αφού

επιρρηματικές φράσεις: γι' αυτόν τον λόγο, συνεπώς, κατά συνέπεια

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (2)

Μαζί με έναν συμμαθητή/μια συμμαθήτριά σας γράψτε ευχές για την επίλυση των παρακάτω περιβαλλοντικών προβλημάτων, όπως στο παράδειγμα.

0. Οι πληθυσμοί του Κόκκινου Ελαφιού έχουν συρρικνωθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε το είδος χαρακτηρίζεται πλέον ως «κρυσίμως κινδυνεύον».

Μακάρι η Πολιτεία να έδειχνε μεγαλύτερη ευαισθησία στο πρόβλημα της λαθροθηρίας.

1. Καθημερινά σε ολόκληρο τον κόσμο φτάνουν στη θάλασσα τόνοι αποβλήτων από προϊόντα που χρησιμοποιούν οι άνθρωποι.

2. Η μόλυνση του αέρα από καπνούς και διάφορες χημικές ουσίες σκοτώνει κάθε χρόνο εκατομμύρια ανθρώπους.

3. Πολλά ζώα πέφτουν θύματα κακομεταχείρισης στους ζωολογικούς κήπους.

4. Τα δάση του πλανήτη αποψιλώνονται, για να γίνουν φυτείες και βοσκοτόπια.

5. Ανεπανόρθωτες βλάβες στο φυσικό περιβάλλον και στη θαλάσσια ζωή προκαλούν οι πετρελαιοκηλίδες.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Ενόψει της παγκόσμιας ημέρας προστασίας του περιβάλλοντος, μια τοπική εφημερίδα αποφάσισε να οργανώσει εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτής της εκστρατείας, γράφετε ένα άρθρο για τις οικολογικές δράσεις που πρέπει να προωθηθούν άμεσα στην πόλη σας. Προτείνετε διάφορες ιδέες και επιλέγετε τις τρεις που θεωρείτε πιο σημαντικές. Εξηγείτε γιατί επιλέγετε τις συγκεκριμένες δράσεις και πώς μπορούν αυτές να υλοποιηθούν. (400-450 λέξεις)

Οικολογικές δράσεις: παραδείγματα

- προστασία των αποθεμάτων νερού
- ανακύκλωση
- χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- καθαρισμός παραλιών
- δασοπροστασία
- χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς
- δημιουργία πάρκων
- δημιουργία ζωολογικού κήπου

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακή δραστηριότητα: Συζήτηση

Α Συνομιλητής/Συνομιλήτρια

Συμμετέχετε σε μια οικολογική οργάνωση που ετοιμάζει εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για τις φυσικές καταστροφές. Συζητάτε με ένα άλλο μέλος της οικολογικής οργάνωσης σχετικά με τις συνέπειες διάφορων φυσικών καταστροφών. Επιλέγετε δύο φυσικές καταστροφές (π.χ. τσουνάμι, ξηρασία) ως θέμα της εκστρατείας ενημέρωσης και εξηγείτε γιατί. Προτείνετε λύσεις που πρέπει να έχουν οι πολίτες υπόψη τους.

Β Συνομιλητής/Συνομιλήτρια

Συμμετέχετε σε μια οικολογική οργάνωση που ετοιμάζει εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για τις φυσικές καταστροφές. Συζητάτε με ένα άλλο μέλος της οικολογικής οργάνωσης σχετικά με τις συνέπειες διάφορων φυσικών καταστροφών. Επιλέγετε δύο φυσικές καταστροφές (π.χ. σεισμός, χιονοθύελλα) ως θέμα της εκστρατείας ενημέρωσης και εξηγείτε γιατί. Προτείνετε λύσεις που πρέπει να έχουν οι πολίτες υπόψη τους.

Ξηρασία

σεισμός

τσουνάμι

χιονοθύελλα

Πηγή φωτογραφιών: Evans, V. & Dooley, J. 2008. *Stars & Stripes Michigan ECCE* (p. 178). Newbury, Berkshire: Express Publishing. (Διασκευή)